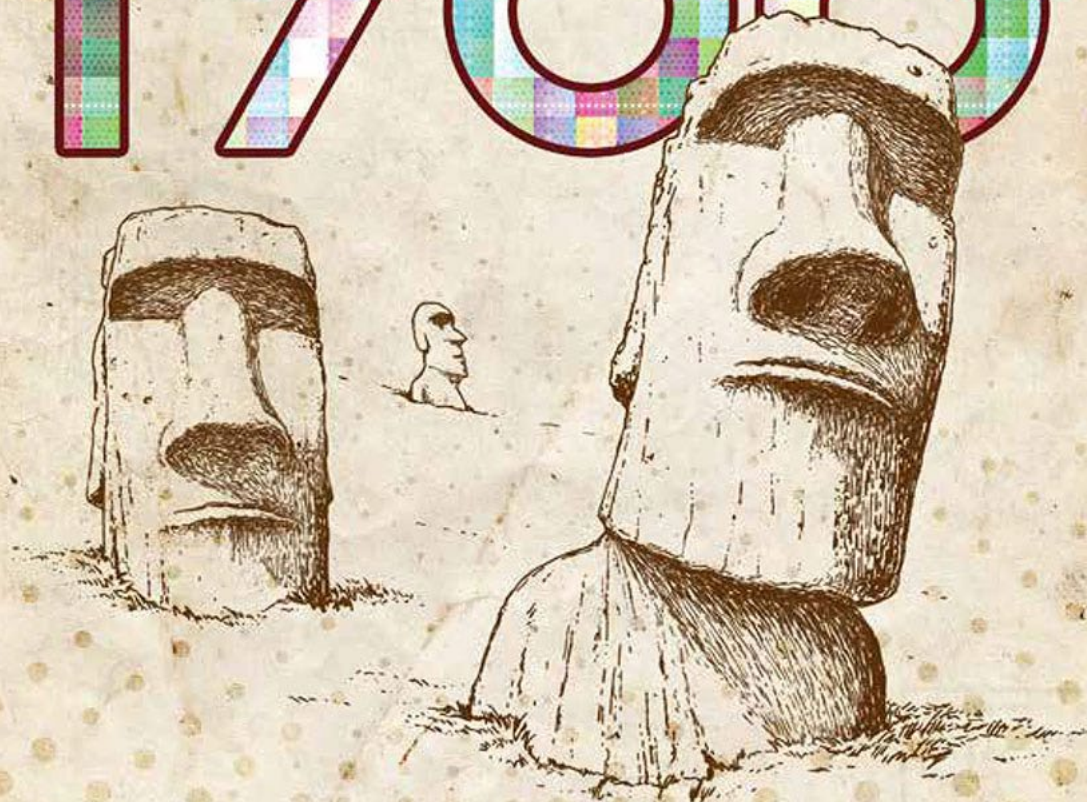

MŮJ ROK

1986

Můj rok 1986

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.knihynastole.cz
www.albatrosmedia.cz

Martina Coufalová

Můj rok 1986 – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

OBSAH

Úvodem	4	Každodenní život	99
Kultura	21	Zdraví	136
Literatura	22	Móda	144
Divadlo	31	Architektura u nás i ve světě	149
Film	36	Doprava	160
Hudba	46	Věda a technika	176
Výtvarné umění	58	Sport	197
Média	64	Krimi	214
Televize	66		
Rozhlas a tisk	77	Kalendářum 1986	233
Politika	81	Zdroje	256

ÚVODEM

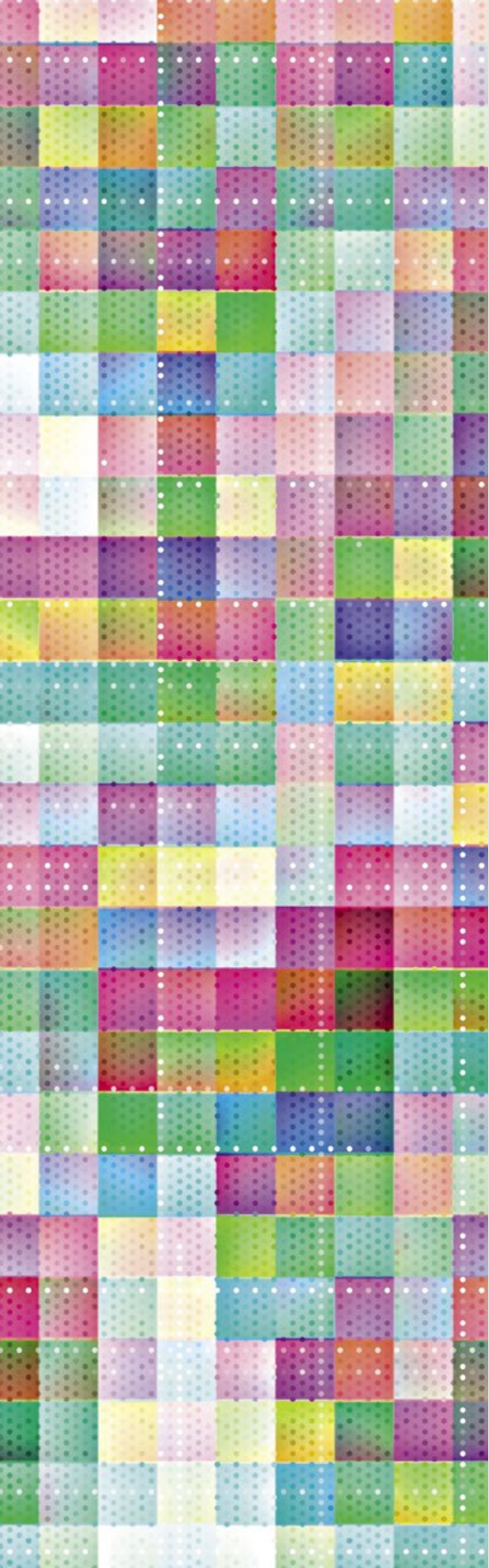
Většina z nás se v roce 1986 pohybovala výhradně ve vlastním mikrosvětě – dnes by se řeklo „sociální bublině“. Věděli jsme, že za důvěrně známými zdmi našich soukromých životů nás čeká jen normalizační šed', fronty na banány a toaletní papír a nutnost dodržovat nesmyslná, ale striktně daná pravidla, která vysávala ze vzduchu poslední kyslík. Ale v temnotě před úsvitem se už objevovaly první paprsky! Jasně, volby v roce 1986 byly pořád pod taktovkou komunistické strany. Ale naděje už měla tvář i jméno: Michail Gorbačov. Ten, komu se podařilo zvířit letitý prach a vnést světlo perestrojky a glasnosti do ztuhlých politických a ekonomických struktur v Sovětském svazu, měl schopnost poslat pozitivní energii a naději na změnu i do sovětských satelitů, mezi něž Československo patřilo. Ještě to nebylo vidět, ale už brzy...

V dubnu to bouchlo – 26. 4. v 1 hodinu a 23 minut po půlnoci se přehřál a následně explodoval čtvrtý reaktor v Černobylské jaderné elektrárně V. I. Lenina na Ukrajině.

V jedné vteřině se změnil život nepředstavitelnému množství lidí. Vlastně nám všem. Tahle nesmírně tragická nehoda jako by odzrcadlila ten stále silnější, už nesnesitelný tlak na změnu politických a společenských poměrů. Byly zatuhlé stejně jako betonové víko reaktoru, které nashromážděná pára vymrštila vysoko, vysoko do vzduchu... Změna z rodu těch velkých, za které se platí totální destrukcí, přišla až za tři roky, ale i tak zbývalo v roce 1986 dost prostoru i na krásné, pozitivní věci! Tak třeba: Mariánské Lázně získaly Zpívající fontánu. • V obchodech se objevila pařížská šlehačka a bonbony Marshmallow. • Pavel Pavel rozchodil kamenné sochy. • Premiéru měl film *Vesničko má středisková*. • Angličtina zvolna vstupovala do škol. • Pomalu se rodil tunel pod Lamanšským průlivem.

A to zdaleka není všechno! Spoustu dalších báječných novinek objevíte při čtení této knihy. Rok 1986 byl možná šedivý, ale zároveň barevný. Záleží, jak se na to koukneme a jaký úhel pohledu si zvolíme. V tomhle máme totiž svobodu volby vždycky, i když kolem nás – nedejbože – zrovna řádí totalita.

Pokud tuto knížku chcete věnovat někomu blízkému, následující stránka je pro vás a vaše přání oslavenci. Příjemné čtení!

Stránka pro tebe

PF 1986

ROK 1986 PODLE JINÝCH KALENDÁŘŮ

Gregoriánský kalendář	1986
Arménský kalendář	1434–1435
Asyrský kalendář	6736
Bengálský kalendář	1392–1393
Berberský kalendář	2936
Buddhistický kalendář	2529–2530
Byzantský kalendář	7494–7495
Čínský kalendář	9. února 1986 – 28. ledna 1987, Tygr
Etiopský kalendář	1978–1979
Hebrejský kalendář	5746–5747
Íránský kalendář	1364–1365
Islámský kalendář	1406–1407
Japonský kalendář	Šówa 61
Javánský kalendář	1918–1919
Koptský kalendář	1702–1703
Korejský kalendář	4319
Římský kalendář	2739
Thajský solární kalendář	2529

ČÍSLA, TABULKY A STATISTIKY

CENY POTRAVIN, ZBOŽÍ A SLUŽEB (V KČS)

Potraviny

Chléb pšenično-žitný, kg	2,60
Pečivo pšeničné (rohlíky, housky), kg	5,66
Mouka pšeničná hladká, kg	3,20
Těstoviny vaječné, kg	8,80
Maso hovězí (přední s kostí), kg	17,00
Kuře, kg	30,00
Šunka uzená, dušená, kg	100,00
Párky, kg	25,00
Máslo (1. jakost), kg	40,00
Olej, l	25,40
Mléko (tučnost 3,5 %), l	3,00
Sýr eidam (tučnost 30 %), kg	19,00
Vejce čerstvá, kus	1,20
Cukr kostkový, kg	8,00
Káva zrnková (pražená), kg	240,00
Čaj, kg	170,00
Čokoláda, kg	130,00
Jablka, kg	5,40
Pivo lahvé (10 stupňů), 0,5 l	2,50
Víno (přírodní bílé), l	28,00
Rum (40 %), l	100,00

Oblečení

Oblek pánský vycházkový (dvoudílný)	2 300,00
Šaty dámské bavlněné, kus	219,00

Plášť dámský vlněný zimní,	1 091,00
Košile pánská s dlouhým rukávem polyesterová, kus	170,00
Punčochy dámské silonové, pár	8,30
Polobotky pánské, kožené, pár	279,00
Celoroční obuv dámská, pár	322,00
Boty chlapecké s koženou podešví (10 let), pár	141,00

Restaurační stravování – III. cenová skupina

Oběd (polévka, hl. jídlo, moučník), porce	15,10
Pivo (Prazdroj 12°), ½ l	6,30
Černá káva, porce	3,30
Cigarety Sparta, kus	0,70
Mýdlo toaletní, kg	25,00

Vybavení bytu

Nábytek: kuchyňská souprava	5 474,00
Nábytek: ložnicová souprava	7 362,00
Elektrický sporák čtyřplotnový	3 560,00
Elektrická chladnička absorpční	2 130,00
Elektrická pračka s odstředivkou	3 030,00
Elektrický vysavač doutníkový	830,00
Televizor černobílý	4 500,00
Televizor barevný	15 200,00

Hodinky náramkové pánské	235,00	2+1 bez ústředního topení,	
Fotoaparát Praktica	350,00	měsíčně	121,00
Noviny (měsíční předplatné)	12,70	Elektrina ke svícení, kWh	1,05
Jízdní kolo pánské	1 110,00	Plyn, m ³	0,75
Moped Babeta typ 207	4 430,00	Jízdné osobní vlak, 100 km	14,00
Motocykl Jawa 350 cm ³	12 370,00	Jízdenka na tramvaj	1,00
Auto Škoda (Š100, Š105)	54 830,00	Poštovné za dopis, kus	1,00
Benzín normál/speciál/super	7,50/8,00/9,70	Telefon (místní hovor), hovor	1,00
Služby		Kino, vstupenka	4,00
Nájemné za byt s příslušenstvím		Hotel B, dvoulůžkový pokoj	
2+1 s ústředním topením,		bez koupelny za noc	66,80
měsíčně	358,00	Stříhání vlasů	7,00
		Trvalá ondulace s mytím vlasů	39,00

Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance v ČSSR v roce 1986 činila 2 964 Kčs.

Životní minimum (odhad)	900–1 000	Správa, soudnictví,	
Věda	3 200–3 600	prokuratura	3 000–3 400
Školství a kultura	2 400–2 800	Průměrná výše starobních	
Zdravotnictví a sociální		důchodů	1 070 Kč
péče	2 400–2 700	(u rolníků	970 Kč)
Peněžnictví	3 200–3 600	Zaměstnanost žen	46 %

Struktura výdajů domácností zaměstnanců v ČSSR za rok (průměr na 1 člena domácnosti)

Celkem	14 265	Z toho nájem a kom. služby	1 022
Potraviny, nápoje, veřejné stravování	5 164	Vzdělání a kultura	275
Průmyslové zboží	5 386	Rekreace	208
Služby	2 163	léčení	113
		dětská zařízení	39)

DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

Počet obyvatel ČSSR	15 534 220
(ČSR z toho	10 336 000)
Počet sňatků	82 986
na 1000 obyvatel	5,3 ‰
Počet rozvodů	31 565
na obyvatele	2,0 ‰
Počet narozených dětí	178 098
Počet žádostí o interrupci	83 564
Počet úmrtí	153 418
(nejčastější příčina: nemoci oběhové soustavy)	
Střední délka života –	
muži/ženy	67,5/75,3

Obyvatelstvo podle pohlaví

Celkem	15 478 468
Ženy	7 940 668
Muži	7 537 800

Obyvatelstvo podle základních věkových skupin v procentech?

Děti 0–14	24,4
Dospělí 15–39	37,2
Dospělí 40–59	22,1
Dospělí 60 a víc	16,3
Živě narozené děti podle věku matky	
do 15 let	167
15–19 let	17 184
20–24 let	62 628
25–29 let	53 995
30–34 let	28 134
35–39 let	11 878
40–44 let	2 012
45–49 let	98
nad 50 let	2

Bydlení

Nové byty	50 229
Z toho individuální výstavba	15 527
Rodinné domy	13 727
Domácnosti bez vlastního bytu	222 000

Vybavenost domácností (na tisíc obyv.)

Pračka	598
Odstředivka	276
Rozhlasový přijímač	957
Televizor	394
Osobní automobil	156

NEJOBLÍBENĚJŠÍ DÍVČÍ JMÉNA

Lucie	4122
Jana	3757
Petra	3480
Veronika	3299
Kateřina	3055
Lenka	2625
Michaela	2457
Martina	2081
Eva	1816
Zuzana	1790

NEJOBLÍBENĚJŠÍ CHLAPECKÁ JMÉNA

Jan	5626
Petr	4599
Tomáš	4580
Martin	4475
Jiří	3771
Michal	3639
Lukáš	3580
Jakub	2941
Pavel	2659
Ondřej	2289

Školství v ČSSR

Počet jeslí	3 107
Počet dětí v jeslích	104 434
Počet mateřských škol	13 234
Počet dětí v MŠ	624 151
Počet základních devítiletých škol	8 236
Počet žáků ZDŠ	1 767 705
Počet gymnázií	366
Počet studentů vysokých škol	182 801
Počet vysokoškoláků na 1 000 obyvatel v ČSSR	12,5

Kultura v ČSSR

Knihovny	18 785
Divadla	156
Kina	3 260
Dokončené filmy (z toho celovečerní	52 29)
Počet vydaných knih	7 430
Tisk	3 081
Muzea	442

Vývoz

Obráběcí stroje	30 900
Jízdní kola	230 000

Vynálezy a zlepšovací návrhy

Počet podaných přihlášek	5 370
Počet udělených autorských osvědčení a patentů	4 057
Počet zlepšovacích návrhů	403 000

Cestovní ruch

Cesty čs. občanů do zahraničí (z toho do nesocialistických států	6 228 000 471 000)
Návštěvníci ze zahraničí	18 637 000

NARODILI SE

U NÁS

Jakub Šindel , hokejista	24. ledna
Eva Vrabcová Nývtová , běžkyně na lyžích a atletka	6. února
Jan Zbranek , sportovní lezec, mezinárodní stavěč cest	8. února
Aneta Savarová , moderátorka a redaktorka	19. února
Inna Pluhajková , modelka a moderátorka	2. března
Barbora Strýcová , tenisová hráčka	28. března
Lipo , rapper a básník	11. dubna
Roman Kreuziger , cyklista	6. května
Tomáš Klus , zpěvák a herec	15. května
Lucie Polišínská , herečka	17. května
Veronika Arichteva , herečka	20. května
Jiřina Ptáčníková , atletka, skokanka o tyči	20. května
Jiřina Kudličková , tyčkařka	20. května
Jan Bernášek , šachista	31. května
Tomáš Verner , krasobruslař	3. června
Martina Viktorie Kopecká , farářka Církve československé husitské	4. července

Barbora Strýcová

Martina V. Kopecká

Tomáš Klus

Tomáš Verner

Lucie Hadašová , modelka	8. července
Michal Gulaši , hokejový obránce	18. července
Rest , rapper	21. července
Andrea Sestini Hlaváčková , tenistka	10. srpna
Renata Langmannová , modelka	16. srpna
Adam Vojtěch , právník a politik	2. října
Nikol Leitgeb , herečka, zpěvačka a influencerka	4. října
Tereza Kerndlová , zpěvačka	6. října
Vojtěch Šulc , atlet	12. října
Jiří Mádl , herec a režisér	23. října
Eva Čerešňáková , modelka	24. října
Lukáš Klimek , hokejista	14. listopadu
Aneta Langerová , zpěvačka	26. listopadu
Marek Zelinka , tanečník a choreograf	12. prosince
Zuzana Hejnová , atletka, běžkyně	19. prosince
Theodor Gebre Selassie , fotbalový obránce	24. prosince

Lucie Hadašová

A. Sestini Hlaváčková

Aneta Langerová

Zuzana Hejnová

VE SVĚTĚ

Jeremy Ferguson , americký hudebník, člen Black Veil Brides	7. ledna
Jessica Ennis-Hill , britská atletka	28. ledna
Lady Gaga , zpěvačka, textařka a herečka	28. března
Ireen Wüst , nizozemská rychlobruslařka	1. dubna
Romain Grosjean , francouzsko-švýcarský automobilový závodník	17. dubna
Kirsten Dunst , americká herečka	30. dubna
Robert Pattinson , britský herec a hudebník	13. května
Megan Fox , americká herečka a modelka	16. května
Rafael Nadal , španělský tenisový hráč	3. června
Lindsay Lohan , americká herečka a zpěvačka	2. července
Jake McDorman , americký filmový a televizní herec	8. července
Usain Bolt , jamajský sprinter	21. srpna
Olivier Giroud , francouzský fotbalista	30. září
Emilia Clarke , britská herečka	23. října
Aubrey Drake Graham , kanadský herec, zpěvák a rapper	24. října
Katy Perry , americká zpěvačka	25. října
Schoolboy Q , americký rapper	26. října
Oscar Pistorius , jihoafrický paralympijský běžec	22. listopadu

Kirsten Dunst

Robert Pattinson

Emilia Clarke

Romain Grosjean

BABY JESSICA JE ZACHRÁNĚNA!

Tuhle přezdívkou získala Američanka Jessica McClure Morales (*26. března) už jako batole. V 18 měsících se jí přihodilo, co byste nepřáli ani svému největšímu nepříteli. U tety na zahradě spadla do sedm metrů hluboké studny a pomoc se k ní dostala až po 58 hodinách!

Záchrannou operaci, která byla velmi náročná kvůli velmi úzkému průměru studny a tvrdosti skály, sledovali v živém televizním vysílání lidé na celém světě. Záchranaři nakonec holčičku vytáhli paralelně vykopanou šachtou a tunelem. Happy end? Rozhodně, nepočítáme-li zdravotní následky v podobě gangrény v pravé noze, která si vyžádala chirurgickou rekonstrukci, a jizvy na čele. Sama Jessica, která dnes žije spokojeným životem se svou rodinou, si hrůznou příhodu nepamatovala. Co se jí stalo, se dozvěděla až později. Příběh se stal předlohou filmu *Everybody's Baby: The Rescue of Jessica McClure* (1989).

VIDĚL AŽ PŘÍLIŠ DOBŘE

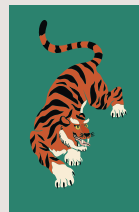
Nebýt covidu, mohl se dnes čínský oftalmolog Li Wen-liang (*12. října) spokojeně věnovat svým pacientům v Centrální nemocnici ve Wu-chanu. Jenže to mělo být jinak. Na konci roku 2019 Li Wen-liang varoval jako jeden z prvních lékařů před šířením nového koronaviru SARS-CoV-2 ve Wu-chanu. V chatu sdílel se svými bývalými spolužáky z lékařské fakulty interní zprávu o podezřelém případě SARS a varoval je před novým virem.

Jenže hned 3. ledna 2020 dostal předvolání na wuchanskou policii, která ho napomenula za „šíření falešných informací na internetu“ a donutila ho podepsat prohlášení, že nebude pokračovat v „nezákonném jednání“. Následný vývoj událostí mu ale dal za pravdu a čínský Nejvyšší lidový soud v únoru 2020 prohlásil, že Li a další lékaři neměli být napomínáni.

Ironií osudu se ale Li nakazil při léčbě pacientů koronavirem a 7. února 2020 zemřel. Bylo mu 34 let. Čínská vláda ho posmrtně rehabilitovala a prohlásila ho za „mučedníka“. V roce 2021 mu byla posmrtně udělena Paracelsova medaile, nejvyšší ocenění Německé lékařské asociace.

ROK OHNIVÉHO TYGRA

9. ÚNORA 1986 – 28. LEDNA 1987

V roce horkokrevného Tygra, který odpovídá slunečnímu znamení Vodnáře, se nic neděje v malém. Rozhodně není nouze o události, novinky a příležitosti! Vláda této šelmy s sebou přináší prudkou energii a potřebu měnit zaběhané a strnulé.

Odvaha a síla. Ohnivý Tygr symbolizuje odvahu, nebojácnost a sílu. Lidé narození v tomto roce mají tendenci být odvážnější než ostatní a jsou ochotni čelit výzvám. Zároveň mají sklony jednat impulzivně a pouštět se do velkých nebo rovnou bláznivých akcí.

Kdy myslíte, že vrcholila aféra Watergate a došlo na rezignaci prezidenta Nixona? V roce 1986 to nebylo, ale v roce Tygra ano! Když planou prudké city a vášně, diplomacie to má těžké. Přílehlavějším (byť tragickým) příkladem přímo z roku 1986 je výbuch jaderné elektrárny v Černobylu. Větší explozi energie si asi nelze představit!

Všechno, tedy dobré i špatné, je v roce Tygra dovedeno do extrému. Jako lze během těchto dvanácti měsíců dojít štěstí a bohatství – protože tato energie podporuje riskování a překonávání překážek –, je stejně tak možné vše ztratit.

Prudký vývoj a inovace. Pro rok s tygří energií jsou charakteristické rychlé a často nečekané změny. Jisté je jen jedno: nebude to nuda. Toto období je ideální pro zahájení nových projektů a dobrodružných výprav všeho druhu. A také pro umělecké činnosti a kreativní projekty.

Otevírají se nové směry a přicházejí velké transformace, které mohou být velmi intenzivní. Ohnivý Tygr dokáže díky své prudkosti a temperamentu vlít nový život do skomírajících podniků a aktivit trpících stereotypem. Jeho doba je tedy vhodná pro rozsáhlé změny, prosazení nových odvážných myšlenek, třeba i kontroverzních.

Všechno má své pro a proti! Pokud v roce ohnivého Tygra vzniknou přátelství, zrodí se společné podnikání a obchodní transakce, které vyžadují dlouhodobou vzájemnou důvěru a spolupráci, je třeba počítat s tím, že tyto vztahy budou spíš z porcelánu než ze železa a mohou se snadno rozpadnout.

Tygrovy výzvy lze ve zkratce popsat jako:

- impulzivnost, kdy energie jeho roku může vést k unáhleným rozhodnutím;
- netrpělivost, kdy rychlé tempo změn může přinést frustraci při pohledu na „nudné“ dlouhodobé nebo stereotypní úkoly;
- konfliktnost, kdy tygří tah na branku způsobuje napětí ve vztazích.

Odvážné kroky (nebo spíš skoky) ohnivého Tygra a rychlý růst je žádoucí dorovnat rozvahou a trpělivostí!

POZNÁVÁTE SE?

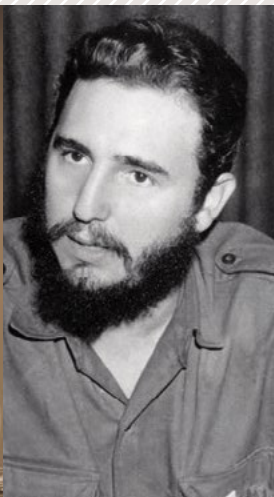
Znamení Tygra ve spojení s prvkem ohně propůjčuje svému nositeli neomezenou energii. Tento typ člověka těžko ovládá své nadšení a má dost proměnlivou povahu. Žije hlavně současností, je nezávislý, velkomyslný, velkorysý až šlechtetný, veskrze optimistický, nekonvenční a ve svém jednání nepředvídatelný. Také je výmluvný a teatrální. Takovému jedinci se daří ovlivnit každého a přenáší svou vitalitu do všech plánů a projektů, pro které se rozhodne.

Královna Alžběta II.

Fidel Castro

Lady Gaga

Jiří Mádľ

Když to shrneme, člověk ve znamení ohnivého Tygra se neustále snaží přeměnit svou duševní energii v nějaký významný čin. Jeho impulzivnost a temperament jsou nakažlivé, jeho životní energie a láska k životu jsou inspirativní... až hřejivé!

V ROCE TYGRA SE NARODILI

Královna Alžběta II. (*1926, bývalá britská královna)

Marylin Monroe (*1926, americká herečka a sexsymbol)

Jiří Mádl (*1986, český herec a režisér)

Vlasta Chramostová (*1926, česká herečka)

Fidel Castro (*1926, bývalý kubánský prezident)

Chuck Berry (*1926, americký hudebník)

Miles Davis (*1926, americký jazzový trumpetista a skladatel)

Lady Gaga (*1986, americká zpěvačka a herečka)

To jsou zrozenci přímo Ohně.

Do tygří rodiny, byť k jinému prvku, patří například:

Ludwig van Beethoven (*1770, německý hudební skladatel)

Leoš Janáček (*1854, český hudební skladatel)

Bohumil Hrabal (*1914, český spisovatel)

Emily Brontë (*1818, anglická spisovatelka)

Karel Čapek (*1890, český spisovatel)

Jana Hlaváčová (*1938, česká herečka)

Abychom však nebyli nespravedliví k těm, kdo se narodili v lednu nebo na začátku února 1986. Tito zrozenci jsou totiž ještě pod vládou **dřevěného Buvola**. Bývají svědomití a pečliví a nechybí jim organizovanost ani smysl pro pořádek, a to v práci i v soukromí. Pravda, někdy to trochu přehánějí a mají sklony k urputnosti a tvrdohlavosti. Ale tyto „úlety“ vyrovnávají velkou obětavostí. Prvek dřeva jim navíc dodává na představitosti, tvořivosti a také flexibilitě.

Linda Finková, Stanislav Hložek, Pavel Noha
Foto ČTK: Stanislav Peška

KULTURA

LITERATURA

Za normalizace, do které spadal i rok 1986, bylo možné psát téměř o čemkoli a jakkoli – ovšem s výjimkou zásadních společenských témat, kde byla povolena jen jediná interpretace, ta oficiální. Tedy žádná kritika komunistické strany, žádná politika, taky žádný negativismus, žádná spirituální témata a raději ani nic moc intelektuálního.

Zrovna do tuzemské literatury se glasnost moc nepromítala. Stále u nás vedle oficiálního proudu „s pravítkem v zádech“ fungovaly šedá zóna i ta paralelní a o úroveň literatury pečovala též exilová nakladatelství.

ZEMŘEL JAROSLAV SEIFERT

Významný český básník, kterému byla v roce 1984 udělena Nobelova cena za literaturu, odmítal uzavřít s politickou mocí jakýkoli kompromis. A dělal režimu vrásky i po své smrti.

Jaroslav Seifert podepsal *Chartu 77* mezi prvními. Udělení Nobelovy ceny nicméně přimělo komunistické pohlaváry využít situace a jména respektovaného literáta pro zlepšení vlastní

image. Když básník, prozaik, publicista a překladatel 10. ledna 1986 po dlouhé nemoci zemřel, dostalo se mu státního pohřbu. I přes dozor Státní bezpečnosti se událost proměnila v tichý protest proti režimu, kdy básníkovi při oficiálním rozloučení v Rudolfinu projevil uznání tisíce lidí.

„První básník, kterého jsem v životě na vlastní oči viděl, byl Jaroslav Seifert,“ vzpomínal na něj Václav Havel. „Navštívil jsem ho někdy v roce 1952, bylo

mi tehdy šestnáct let, a Jaroslav Seifert byl už téměř klasikem, jehož verše se učily děti ve škole. Nezapomenu na milý a chápající způsob, jímž rozebíral mé první literární pokusy, samozřejmě básně. Šetrně mi naznačil, v čem jsou špatné, a zároveň mě povzbudil do dalšího psaní.“

Nadace Charty 77 založila na básníkovu počest ještě v lednu 1986 ve Stockholmu **Cenu Jaroslava Seiferta**, která je udělována za vynikající básnické či beletristické dílo. Jako první ji získal **Dominik Tatarka** za trilogii *Písačky*.

NADACE ERASMOVY CENY OCENILA VÁCLAVA HAVLA

Nadace zveřejnila 22. ledna 1986 rozhodnutí udělit prestižní výroční cenu za mimořádný přínos pro evropskou kulturu Václavu Havlovi.

Protože oceněný nemohl z politických důvodů vycestovat z Československa, cenu na slavnostním ceremoniálu v rotterdamském kostele sv. Vavřince za něho převzal profesor František Janouch. Děkonnou řeč krátce poté namluvil Jan Tříska pro českou redakci Radia Svobodná Evropa.

ZKOUMÁNÍ MÁCHY. Ministerstvo kultury připravilo ke 150. výročí úmrtí Karla Hynka Máchy výstavu, která byla zahájena 4. listopadu v Památníku národního písemnictví na Strahově. V dobříšském Domově spisovatelů se konala dvoudenní vědecká konference o odkazu tohoto velkého literáta.

NOVINKY Z EXILU

V exilu vyšel román Ivana Klímy **Soudce z milosti**. Autor ho psal v letech 1972–1985, přičemž první samizdatová verze pod názvem *Stojí, stojí šibenička* vyšla již v roce 1976. Hlavní hrdina prožívá manželskou krizi a zároveň se musí rozhodnout, zda jako soudce udělí trest smrti, který se mu osobně příčí.

Dálkový výslech, v němž Karel Hvíždala rozmlouvá s Václavem Havlem, vyšel poprvé česky v Londýně v exilovém nakladatelství Rozmluvy.

V exilovém nakladatelství Index v Kolíně nad Rýnem vychází román Jaroslava Putíka **Muž s břitvou**. Autor se ve svém nejznámějším díle, které bylo přeloženo do několika světových jazyků, s humorem, nadhledem a ironií zaobírá českou malostí a provincialismem. Putík získal za román v roce 1987 Cenu Egona Hostovského.

MAGOROVY LABUTÍ PÍSNĚ

Poprvé vyšly knižně *Magorovy labutí písně* Ivana Martina Jirouse, a to v mnichovském exilovém nakladatelství Poezie mimo Domov.

Tato básnická sbírka je považována za vrcholné dílo Ivana Jirouse, přezdívaného „Magor“. Autor za ni získal Cenu Toma Stopparda a v roce 2006 také Cenu Jaroslava Seiferta. Dílo obsahuje 183 autobiograficky laděných básní a vzniklo v letech 1981–1985 během autorova opakovaného věznění, zejména ve věznici ve Valdicích, kde byl držen za své disidentské aktivity a šíření samizdatu – zcela nesmyslně mezi nejtěžšími zločinci.

Psaní jakýchkoli textů (s výjimkou jednoho dopisu rodině za tři neděle) tam bylo přísně zakázáno, *Labutí písně* byly tedy napsány tajně a půl roku před Magorovým propuštěním jejich opis propašoval ven Jiří Gruntorád, vězněný rovněž ve Valdicích za nezávislou editorskou činnost.

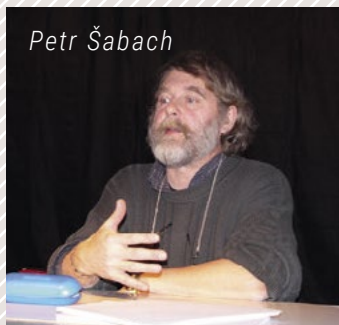
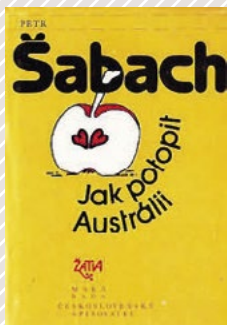
KNIHY, KTERÉ BYLY NORMÁLNĚ K MÁNÍ, A PŘESTO BYLA RADOST JE ČÍST

Zdeněk Zapletal vydal román ***Půlnoční běžci***, který se u nás stal hned bestsellerem, prodalo se ho přes 100 tisíc výtisků. Autor vypráví o každodenním životě obyvatel jednoho regionálního města, respektive jednoho panelového domu. Je to tak trochu sociologická sonda, profesní román i generační výpověď.

Velkého čtenářského úspěchu se dočkala i **Knížka s červeným obalem** Alexandry Berkové. Tato prvotina v podobě souboru povídek ukazovala hlad čtenářů po nekomerčním, autentickém psaní.

Memento, román s reportážními prvky o partě drogově závislých, napsal český spisovatel a novinář Radek John. Děj se odehrává v 80. letech v Praze a jde o vůbec první dílo, které se s nebývalou otevřeností zabývalo tématem drogové závislosti a narůstajícího počtu narkomanů v totalitním Československu. Hned následující rok se *Memento* dočkalo filmového zpracování – stejnojmenný film režíroval Jiří Věřčák.

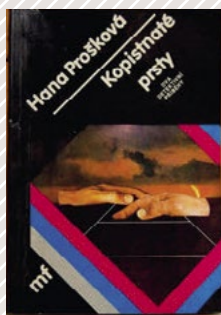

Petr Šabach vydává svou prvotinu **Jak potopit Austrálii**, která obsahuje i povídku *Šakalí léta*, pozdější předlohu pro stejnojmenný český film.

Jiřímu Šotolovi vychází baladická novela **Osmnáct**

Jeruzalémů, která zachycuje dramatický příběh křížové výpravy lotrinských dětí v roce 1212. Šotola v ní zpracovává motivy víry, iluzí a deziluze – prostřednictvím osmnácti dětí, které se pod vlivem kázání potulného mnicha vydávají osvobodit Jeruzalém.

Román zasloužilé umělkyně Jaromíry Kolárové **Naděje má hluboké dno** je životním příběhem ženy, kterou zaskočí vážná nemoc a musí se vyrovnat s obtížnou životní situací. V nemocnici přemítá nad svým životem a vztahy. Román se dočkal v roce 1989 televizní adaptace, kterou režíroval Jaromil Jireš. Hlavní hrdinku ztvárnila Jana Dítětová.

Také vyšlo:

Hana Prošková – *Kopistnaté prsty*

Jiří Suchý – *Knížka aneb Co mě jen tak napadlo*

Rudolf Křesťan – *Slepičí krok*

Josef Nesvadba – *Hledám za manžela muže*

Sylva Fischerová – *Chvění závodních koní*

JAKÉ ČTENÍ UDĚLALO RADOST DĚTEM

Vyšla první kniha Čtyřlístku s názvem **20 x Čtyřlístek**, která obsahovala souborné vydání dvaceti starších příběhů. Byl o ni mimořádný zájem a brzy knižně vycházely nejen reedice, ale i nové dlouhé příběhy Čtyřlístku.

Komisař Bambus a fantóm banky se jmenovala humoristická detektivní novela pro děti, jejímž autorem byl Vladimír Přibský (vlastním jménem Vladimír Řezáč). Příběh se odehrává v Londýně, kde se komisař Bambus snaží vypátrat záhadného bankovního lupiče, přičemž mu asistuje jezevčík Mikuláš.

Tajemství Velkého Vonta, román pro mládež Jaroslava Foglara, poprvé vyšel v malém nákladu v exilovém nakladatelství Obrys/Kontur v Mnichově, protože v Československu nebylo možné „foglarovky“ vydávat. Kniha navazuje na román *Stínadla se bouří* a jedná se o třetí a závěrečný díl Stínadelské trilogie o chlapeckém klubu Rychlých šípů.

ZAHRANIČNÍ

Požár v Los Angeles Central Library zničil 29. dubna bezmála 400 000 knih, tedy pětinu knihovního fondu, dalších 700 000 poškodily kouř a voda. Hasičům trvalo více než sedm hodin, než požár uhasili. Odhadované náklady na náhradu ztracených děl činily více než 14 milionů dolarů.

Národní den šílených kloboučníků vymyslela skupina IT specialistů z Boulderu v americkém státě Colorado. Cílem této myšlenky bylo oslavit 6. říjen jako den hlouposti – na počest Lewise Carrolla a jeho postavy pod názvem Den šíleného kloboučníka.

JIMMY CARTER DOSTAL KNIHOVNU

Jimmy Carter Presidential Library and Museum byla slavnostně otevřena 1. října 1986.

Zřizovatelé se odchýlili od tradice umísťování prezidentských knihoven do rodného města a tuto zřídili v Atlantě, kvůli tamější živé kulturní scéně a mezinárodnímu významu.

Knihovna uchovává 27 milionů stran dokumentů, 500 000 fotografií, 40 000 předmětů a rozsáhlé audiovizuální materiály vztahující se k prezidentskému

Los Angeles Central Library

Jimmy Carter Presidential Library and Museum

období Jimmyho Cartera (1977–1981) i k jeho osobnímu životu a práci jeho manželky Rosalynn Carter. V muzeu jsou například replika Oválné pracovny z Carterova období, Carterova Nobelova cena míru nebo interaktivní expozice o prezidentské funkci.

VYŠEL ÚPLNÝ DENÍK ANNE FRANKOVÉ

Publikoval ho Nizozemský institut pro válečnou dokumentaci.

Kritické vydání deníku obsahovalo poprvé všechny tři verze a další dokumentaci.

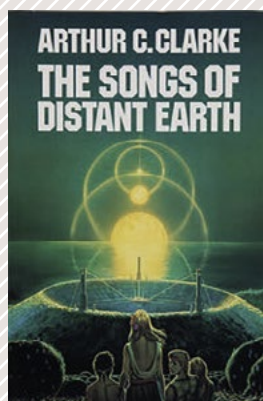
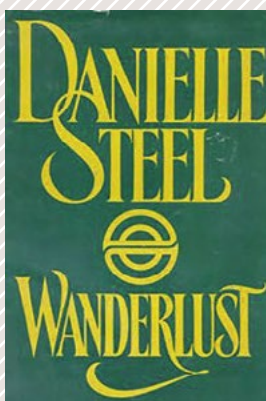
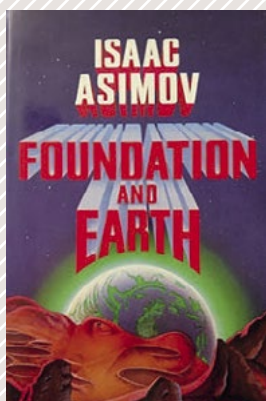
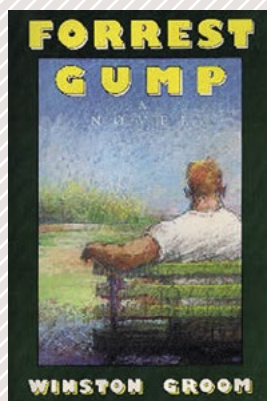
Otto Frank, otec Anne, odkázal veškeré Anniny písemnosti nizozemskému státu a ten svěřil jejich správu Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD).

Institute se rozhodla nechat soudně provést podrobnou expertízu celé pozůstalosti – s cílem vědecky vyvrátit veškeré pochybnosti a shromáždit argumenty proti opakovanému zpochybňování pravosti deníku. Výsledkem byla závěrečná zpráva o 250 stranách, která jeho pravost potvrdila.

KNIŽNÍ NOVINKY

Forrest Gump, tak pojmenoval Winston Groom svou knihu, v níž vypráví muž s IQ 75 a velkým srdcem. Forrest se setkává s významnými historickými osobnostmi a na vlastní kůži prožívá významné události té doby, jejichž význam si ale neuvědomuje. Na motivy knihy byl roku 1994 natočen stejnojmenný film s Tomem Hanksem v hlavní roli.

Nadace a Země z pera amerického spisovatele a profesora biochemie Isaaca Asimova je pátým dílem slavné sci-fi sedmidílné série o Nadaci

a chronologicky tuto sérii završuje. Román lze číst samostatně, přestože některé pasáže odkazují na předchozí díl (není jich mnoho).

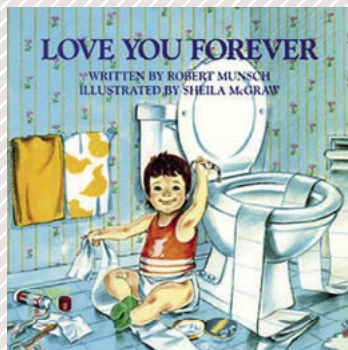
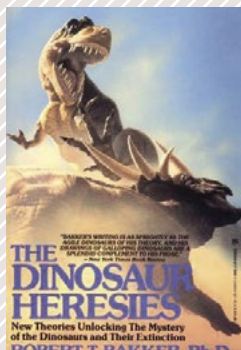
James Clavell vydává román **Smršť**, chronologicky poslední knihu z tzv. Asijské ságy, to jest šestice Clavellových románů z asijského prostředí. Děj se odehrává v Íránu v roce 1979 a soustředí se na osudy skupiny pilotů vrtulníků firmy Struan's během pádu íránské monarchie a vzestupu ajatolláha Chomejního.

Danielle Steel vydává nový román **Wanderlust**, v pořadí jubilejní, dvacátý.

Zpěv vzdálené Země je vědeckofantastický román britského spisovatele Arthura C. Clarka. Kniha je přepracováním stejnojmenné povídky z roku 1958 a patří mezi významná díla žánru sci-fi. Román se odehrává v daleké budoucnosti, kdy vědci zjistí, že Slunce se během několika století změní v novu a zničí Zemi i celou sluneční soustavu.

To, takhle jednoduše pojmenoval Stephen King svůj román, na němž pracoval čtyři roky. Dílo vyšlo v roce 1986 a o rok později získalo Cenu Augusta Derletha za nejlepší hororový román.

Lehké fantastično je humoristická fantasy kniha Terryho Pratchetta, druhá ze série Zeměplocha.

The Dinosaur Heresies: New Theories Unlocking the Mystery of the Dinosaurs and Their Extinction (česky Dinosauří kacírství: Nové teorie odkrývající záhady dinosaurů a jejich vyhynutí) je populárně naučná kniha amerického paleontologa Roberta T. Bakker, která vyšla v roce 1986 a je považována za jeden ze stěžejních příspěvků tzv. dinosauří renesance, která změnila pohled na druhohorní dinosaury.

UKOLÉBAVKA UZAVÍRÁ KRUH

Robert Munsch, kanadský autor dětských knih, vydal knihu *Love You Forever*, v níž vypráví dojemný příběh o bezpodmínečné lásce.

Klíčovou roli v něm hraje ukolébavka – jako symbol takové bezpodmínečné lásky mezi rodičem a dítětem. Ukolébavku zpívá nejprve matka svému synovi v různých fázích jeho života, od raného dětství přes dospívání až po dospělost. Zásadní obrat nastává, když syn zpívá ukolébavku své stárnoucí matce, která je již příliš slabá na to, aby ukolébavku dozpívala. Tím muž symbolicky přejímá roli pečovatele a vyjadřuje vděčnost za její celoživotní lásku. V závěru příběhu pak zpívá stejnou ukolébavku své novorozené dceři, čímž uzavírá láskyplný kruh.

Knihu napsal autor inspirovaný bolestí ze svého života, kdy prožili s manželkou dva potraty.

Od doby, kdy kniha vyšla, se prodalo přes 15 milionů výtisků, což z ní činí jednu z nejprodávanějších dětských knih všech dob.

DIVADLO

V divadle to bylo v roce 1986 stejné jako kdekoli jinde. Scéna byla ovlivněna politikou normalizace, dramaturgie a repertoár podléhaly přísné cenzuře a byla povinnost šířit komunistickou ideologii. O experimentování a odchylky od oficiálního směru neměl režim zájem.

U NÁS DOMA

Velká divadla často volila klasické, apolitické hry, aby se vyhnula nepříjemnostem. Takovou byla například inscenace *Hamleta* v Národním divadle, kterou režíroval Miroslav Macháček a která byla oceňována pro svou civilnost a skvělé herecké výkony. Vedle toho se hrály i muzikály a pohádky, například v Semaforu nebo v regionálních divadlech, což odpovídalo snaze nabídnout neškodnou zábavu a zároveň potěšit publikum.

Přežívala však i divadla malých forem, jejichž repertoár se nevyhýbal provokaci, vzdoru ani narážkám, které publikum s uspokojením dešifrovalo.

HRY, KTERÉ STOJÍ ZA ZMÍNKU

V Divadle na Vinohradech byla uvedena premiéra slavné hry **Cyrano z Bergeracu** od Edmonda Rostanda, kdy se v hlavní roli střídaly dvě výrazné osobnosti: Viktor Preiss a Jaromír Hanzlík. Jak kritika zmiňovala, Preissův Cyrano byl civilní, do poslední chvíle předstíral sílu a vitalitu, zatímco Hanzlíkův Cyrano byl více obyčejným člověkem, který umírá se ctí a snaží se nezranit své blízké. Příběh o odvaze, čestnosti a vnitřní svobodě rezonoval se společenskou atmosférou a snahou hledat hodnoty přesahující oficiální ideologii.

Studio Ypsilon uvedlo inscenaci ***O ďáblovi, který sliboval hory doly*** autora Michela de Ghelderode, která patřila mezi odvážnější tituly a byla příkladem snahy o moderní a experimentální divadlo – navzdory složité době a cenzurním zásahům. Už samotný výběr hry byl odvážný, protože Ghelderodeho díla tematizují zlo, absurditu, smrt a deformaci člověka. Tedy nic, co by ladilo se shora nařízeným „optimismem“.

Divadlo na provázku uvedlo inscenace ***Božská komedie*** v režii Ewy Tálské a ***Balet Makábr*** v režii Petera Scherhaufera. Lze je označit za nejvýraznější a neprogresivnější počiny divadla, jež se vyhýbalo všemu klasickému a soustředilo se na experiment a improvizaci. Eva Tálská uměla skvěle přenášet poezii do scénického tvaru, pojmout divadlo jako báseň a rozvíjet duchovní a tragická témata v nových souvislostech. Scherhauser zase dovedně experimentoval s montáží, klauniádou a prvky avantgardy.

Divadlo Drak z Hradce Králové uvedlo originální loutkovou úpravu ***Prodané nevěsty*** na hudbu Jiřího Vyšehlída, která byla díky neotřelému pojetí pozoruhodná i v mezinárodním měřítku.

Divadlo Semafor uvedlo v premiéře hru ***Na Poříčí dítě křičí aneb jak pan Půlpán z Pyšel do Prahy si vyšel a co všechno tam slyšel***. Hra byla prakticky složena z písniček, a co bylo neobvyklé, obešla se bez herecké účasti Jiřího Suchého.

KDO CHCE KAM...

Novými členy souboru divadla Semafor se stali Václav Kopta a Tomáš Trapl.

Štefan Margita nastoupil do opery Národního divadla. Jan Kačer skončil v činohře Národního divadla moravskoslezského a přešel do Divadla na Vinohradech.

Pavel Kožíšek začal vystupovat jako kouzelník.

Divadlo Vizita

Loutkové divadlo v Orlové

DIVADLO VIZITA UŽ JEN IMPROVIZovalo

Jaroslav Dušek navázal dlouhodobou spolupráci s Martinem Zbrožkem a v průběhu let 1987–1989 společně realizovali sérii totálně improvizčních představení pod obecným názvem *Vystoupení*. Čistou improvizací se myslí spontánní tvorba z „nulového bodu“, kdy aktéři nemají před vstupem na jeviště o průběhu představení dohodnuto nic závazného.

V ORLOVÉ ZANIKLO LOUTKOVÉ DIVADLO

Loutkové divadlo, které bavilo obyvatele Orlové na Karvinsku téměř celé minulé století, skončilo. Důvodem byla postupující těžba uhlí, která měla za následek úbytek obyvatel, a tedy i postupný zánik tradičních kulturních institucí včetně divadelní scény.

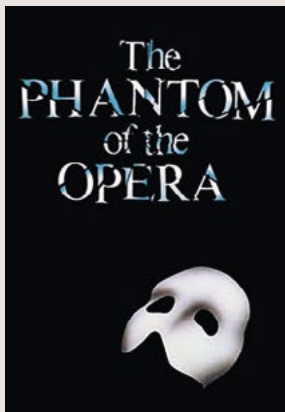
VZNIKLO DIVADLO KLAUNIKY

Založili ho v roce 1986 v Brně Zdeněk Korčían a Zdeněk Mazáč, oba žáci Bolka Polívky. Do širokého povědomí se divadlo dostalo zejména díky megaúspěšné inscenaci *Don Quijote de la Mancha* v roce 1988. V roce 1990 se pak stalo v tehdejší Československu první soukromou scénou humoru.

ZAHRANIČÍ

FANTOM OPERY SE DRŽÍ!

9. října 1986 se v londýnském Her Majesty Theatre odehrála světová premiéra muzikálu **The Phantom Of the Opera** (Fantom opery) Andrewa Lloyd Webbera. Jde o adaptaci stejnojmenného románu francouzského spisovatele Gastona Leroux. V tomto divadle šlo o druhý nejdéle uváděný muzikál, hned po světové jedničce *Bídňici*. Dva roky po světové premiéře byl muzikál uveden v New Yorku na Broadwayi a drží prvenství jako nejdéle uváděný titul Broadwaye.

DOZNĚLY SONG & DANCE

V listopadu 1986 skončila v New Yorku po 474 představeních úspěšná série muzikálu Andrewa Lloyd Webbera **Song & Dance**. Jde o dvouaktový muzikál unikátní tím, že v první části *Song* je příběh vyprávěn výhradně zpěvem a ve druhé *Dance* pouze tancem. Obě části spojuje příběh o lásce a hledání identity. V hlavní roli Emmy zazářila Bernadette Peters, která za svůj výkon získala svou první cenu Tony.

MUŽ POPRVÉ ZAHOŘEL

V nevadské Black Rock Desert se 22. června poprvé konal festival Burning Man.

Tradici festivalu založil Larry Harvey spolu s Jerryem Jamesem, kteří na letní slunovrat na pláži Baker Beach v San Francisku spálili se skupinkou přátel velkou dřevěnou sochu muže se psem. Byl za tím spontánní nápad a zároveň

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Můj rok 1986.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.